

Afscheid van Barcelona

El sueño del caimán

Antonio Soler

Levensloop

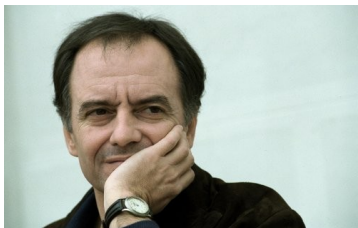
Antonio Soler werd in 1956 geboren in Málaga en nog steeds is hij verknocht aan die plaats. Hij houdt ervan om er zomaar wat rond te lopen of met vrienden in een café bij te praten. Al op jeugdige leeftijd was hij een verwoed lezer van serieuze literatuur. Toen hij in 1978 na een verkeersongeluk een maand in het ziekenhuis lag, begon hij verhalen te schrijven, maar naar eigen zeggen was hij anders ook wel de literaire kant op gegaan.

Hoewel hij nogal honkvast is, maakte hij later enkele lange reizen door Italië, Frankrijk en de VS. De stad Málaga eerde hem in 2006 met de titel *Hijo predilecto* (ereburger, maar letterlijk: lievelingszoon). In 2008 volgde de eremedaille van de provincie Málaga. De literaire inspiratiebronnen van Soler zijn zeer veelzijdig: van Cervantes tot Vargas Llosa via onder anderen Dostojevski, Camus en Faulkner.

Oeuvre

In 1985 trok Antonio Soler de aandacht met zijn eerste korte roman, *La noche*, uitwerking van een verhaal in een eerder gepubliceerde verhalenbundel. De jaren daarna wijdde hij zich vooral aan het schrijven van verhalen en tv-scripts. Later, in 1992, werd een groot aantal verhalen gebundeld. Zijn bekendste boek is *El camino de los ingleses*, waarvoor hij in 1994 de Premio Nadal ontving. Zelf bewerkte Antonio Soler dit boek tot het script voor de verfilming door Antonio Banderas. Vooral in de jaren '90 werden veel van zijn werken vertaald. De eerste vertaling van *La noche* was opmerkelijk genoeg in het Roemeens. *El camino de los ingleses* werd het meest vertaald, zelfs in het

Koreaans en Litouws. Voor de roman *Las bailarinas muertas* uit 1996 ontving Soler verschillende prijzen. Zijn voorlaatste roman, *El sueño del caimán*, werd gepubliceerd in 2006. Daarna verscheen nog *Lausana* (2010).

Karakterisering

Deze auteur wordt, zoals hij in interviews heeft aangegeven, gedreven door een sterke behoefte om verhalen te vertellen en hij beschikt bovendien over een strenge schrijfdiscipline. Al schreef hij ook vele artikelen en essays, recent het doorwrochte essay *Málaga, paraíso perdido* (*Málaga, verloren paradijs*) over de ontwikkeling van die stad in de jaren '20 van de twintigste eeuw, zijn grootste kracht ligt toch op het terrein van de fictie.

Spaanse uitgave:

Ediciones Destino
ISBN 84-233-3897-9, 2006

Nederlandse vertaling:

Arieke Kroes
Uitgeverij Mouria
ISBN 90-458-0382-1, 2010
176 pagina's

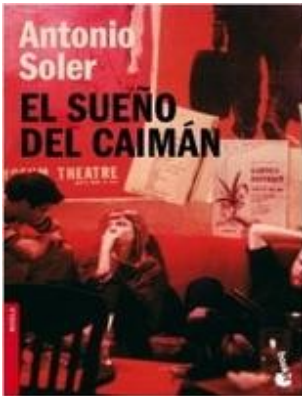
De Finnegans-orde

In 2008 stichtten Antonio Soler, Eduardo Lago, Enrique Vila-Matas, Malcolm Otero Barral en Jordi Soler onder auspiciën van het Instituto Cervantes in Dublin de Finnegans-orde, bedoeld als hommage aan James Joyce. Elk jaar komen de leden op 16 juni, Bloomsday, bijeen in Dublin. Dan lezen zij passages uit *Finnegans Wake* en lopen van de begin- naar de eindlocatie van het boek. Volgens de statuten van de orde wordt jaarlijks een nieuw lid toegelaten.

Afscheid van Barcelona

Het verhaal van *El sueño del caimán* heeft een sterke opbouw. De hoofdpersoon, door wiens ogen we deze geschiedenis meebelevan, werd in de jaren '50 in Spanje gearresteerd als lid van een verzetsgroep in Barcelona tegen het Franco-regime, gemarteld en voor dertig jaar gevangengezet. De groep, die een aanslag voorbereidde op een kruitmagazijn bij Málaga, werd verraden door een vertrouweling, Luis Bielsa. Enkele groepsleden overleefden de martelingen niet. Na negen jaar gevangenschap werd de ik-figuur vrijgelaten en uit Spanje verbannen. Hij emigreerde naar Canada, op uitnodiging van een voormalige verzetskameraad. De twee vrienden zweren, het verraad door Luis Bielsa te vergelden, als ze hem ooit vinden. Als het verhaal begint, is de ik-figuur al jarenlang receptionist van een hotel in Toronto en weduwnaar na een huwelijk met een Canadese. Op een dag, veertig jaar na het verraad, meldt Bielsa zich plotseling bij de receptionist aan de balie als hotelgast. De confrontatie zet de receptionist aan het denken over de episode uit zijn verleden die bepalend was voor zijn verdere leven, over de daden van zijn clandestiene groep, en vooral over het mysterieuze meisje uit die tijd dat zijn eerste grote liefde was en dat hij nooit meer heeft kunnen vinden. Zijn overpeinzingen monden uit in een beschouwing van zijn door het verraad geruïneerde leven en een confrontatie met zichzelf. Na langdurige twijfel belt hij uiteindelijk zijn oude verzetsvriend, ook al jaren eenzaam en ontheemd in Toronto. De afloop laat zich raden.

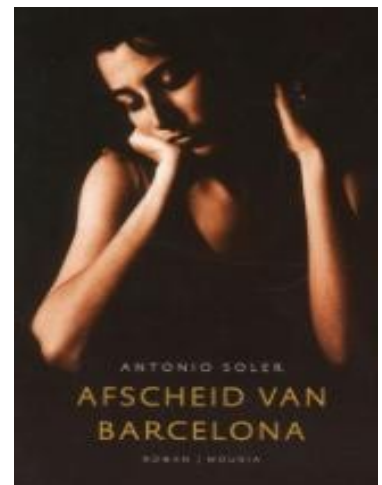

Impressie

De in zichzelf gekeerde, door het leven getekende hoofdpersoon komt met al zijn twijfels en zwakheden goed uit de verf. Ook zijn verhouding met vroegere vrienden wordt inlevend en overtuigend beschreven. De spanning wordt langzaam opgevoerd. In deze compacte roman toont Antonio Soler zijn vakmanschap in het vertellen van verhalen en het scheppen van personages. De grote thema's liefde, loyaliteit, rancune, eenzaamheid en vergetelheid worden op afgewogen wijze gepresenteerd. Lezing van het origineel leert, dat Soler in de minutieuze situatieschilderingen een woordkunstenaar is en bovendien knap in suggestieve weglatingen.

Vertaling

De merkwaardige keuze voor de titel van de Nederlandse versie, zo afwijkend van het origineel, is waarschijnlijk ingegeven door commerciële overwegingen van de uitgever en dat is toch jammer. De titel van de Franse versie is getrouw aan het origineel: *Le sommeil du caïman* en dat had in het Nederlands ook best gekund. De oorspronkelijke titel blijft weliswaar in het verhaal lang mysterieus en het beeld van de schijnbaar dode of slapende krokodil die plotseling toeschiet, wordt pas tegen het eind van het boek opgedist, maar de auteur heeft er beslist bewust voor gekozen. Op de vertaling van het boek valt aanzienlijk minder aan te merken. Het is, zeker voor een onervaren literair vertaler, een knappe prestatie, met slechts af en toe een kleine misser. Arieke Kroes ontving hiervoor terecht het Charlotte Köhler-stipendium. De jury van deze aanmoedigingsprijs prees in haar rapport de laureate, die tevens neerlandica is, om haar vlekkeloze, mooi idiomatische Nederlands en de vaardigheid en durf waarvan haar vertaling blijk geeft.

Heleen Peeters, 19 januari 2012